

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Поліщук О.А., асистент, *Ільченко Л. В.*
Вінницький державний аграрний університет

Проведена оцінка інвестиційної привабливості промисловості Вінницької області, запропоновано шляхи покращення інвестиційного клімату області.

Умовою підвищення ефективності економіки є її структурна перебудова, для здійснення якої необхідно значні інвестиції. Інвестиційна діяльність являє собою вирішальний чинник усієї економічної політики держави, від ефективності якої залежить стан виробництва, рівень технічного оснащення підприємств, розв'язання соціальних та екологічних проблем. Інвестиції становлять основу розвитку підприємств, окремих галузей та економіки в цілому.

Проблема інвестиційного забезпечення виробництва набуває важливої актуальності, особливо в сучасних умовах розвитку промислової сфери економіки, стимулювання інвестиційної діяльності з метою пошуку реальних шляхів оздоровлення фінансового стану промислових підприємств.

В силу актуальності, дослідженням питання інвестиційної діяльності, залучення інвестицій в промисловий сектор України приділяють увагу багато вчених-економістів: О. Акименко, А. Асаул, І. Бланк, М. Бутко, В. Демидович, С. Зеленський, І. Ландарь, М. Лесечко, О. Пилип'як, А. Чемерис, О. Чемерис та багатьох інших. Однак складність і важливість інвестиційної діяльності обумовлює необхідність подальшого удосконалення механізмів регулювання інвестиційних процесів в регіонах та оцінювання інвестиційної привабливості регіонів. Недостатньо розробленими залишаються окремі питання активізації інвестиційної діяльності за рахунок внутрішніх джерел підприємств, розробки комплексних програм поліпшення інвестиційного клімату і створення на цій основі сталих мотивацій ефективного господарювання в рамках чинного правового поля.

У зв'язку з цим основна мета дослідження - розглянути фактичний стан інвестиційних процесів промислових підприємств Вінницької області та запропонувати напрями поліпшення інвестиційної привабливості промислового сектору економіки регіону.

Промисловість без вагомої підтримки з боку держави неспроможна вирішувати завдання, що постають перед суспільством. Адже збільшення капітальних вкладень в дану галузь значною мірою відбувалось за рахунок держави за допомогою економічних важелів - системи дотування, виваженого оподаткування, списання із промислових підприємств певної частини заборгованості по кредитах, відстрочення погашення частини боргів, переоцінки основних фондів.

В даний час питаннями залучення інвестицій і організації інвестиційної діяльності на території Вінницької області займається цілий ряд державних і недержавних структур. У їхньому числі тільки на рівні обласних органів управління можуть бути названі такі: обласна державна адміністрація (Головне управління економіки, радник голови облдержадміністрації з питань зовнішньоекономічних зв'язків та інвестицій), обласна рада, Вінницьке регіональне відділення Української Спілки промисловців і підприємців, Торгово-промислова палата, Агентство з розвитку малого та середнього підприємництва, Вінницький бізнес-інкубатор та ін. Можна стверджувати, що майже усі відділи регіональних органів управління тим або іншим чином причетні до проблем інвестицій і займаються їхнім пошуком і залученням. Активну діяльність по залученню інвестицій ведуть також міські органи управління.

Однією з найважливіших передумов регулювання інвестиційних процесів у регіоні є наявність науково - обґрунтованих підходів до оцінки їхнього стану. На основі інвестиційного потенціалу промислової галузі Вінницької області дамо оцінку фактичному стану інвестиційної привабливості регіону. Для початку розглянемо структуру інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності за 2007 рік.

Рис.1. Структура інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності у 2007 р. (до загального обсягу, %)

Найбільш інвестиційно привабливою у Вінницькій області є промисловість, адже питома вага інвестицій в основний капітал промислових

підприємств в структурі за видами економічної діяльності становить 29,7% відповідно до загального обсягу.

Досить важливим є визначення напрямків залучення інвестицій в основний капітал. Показники структури інвестицій розраховано виходячи із їх складових у фактичних цінах відповідних років.

Таблиця 1

Відтворювана структура інвестицій в основний капітал у 2007 р.

(відсотків)

Галузь	Інвестиції в основний капітал за відтворюваною структурою	У тому числі спрямовані на		
		Технічне переоснащення і реконструкцію діючих підприємств, будівель і споруд	нове будівництво (включаючи розширення діючих підприємств, будівель і споруд)	Підтримання діючих потужностей
Промисловість	100,0	56,5	43,5	–
Добувна промисловість	100,0	88,6	11,4	–
Переробна промисловість	100,0	61,3	38,7	–
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	100,0	24,1	75,9	–

Інвестиції в основний капітал не спрямовуються на підтримання діючих потужностей, а вкладаються в технічне переоснащення і реконструкцію діючих підприємств, будівель і споруд та в нове будівництво. По підгалузях промисловості прослідковуються наступні тенденції: в добувній та переробній промисловості інвестиції в основний капітал спрямовуються переважно на технічне переоснащення і реконструкцію діючих підприємств, будівель і споруд - відповідно 88,6% і 61,3%, а в нове будівництво - лише 11,4% і 38,7%, тоді як виробництво та розподілення електроенергії, газу та води - навпаки (відповідно 24,1% і 75,9%).

Дані з інвестицій в основний капітал розподіляються за видами економічної діяльності, у розвиток яких вони були спрямовані.

Таблиця 2

Інвестиції в основний капітал за видами промислової діяльності, тис.грн.

	Роки			Приріст (скорочення) інвестицій	Темп зростання (зменшення) обсягу, у%
	2005	2006	2007		
1	2	3	4	5	6
Промисловість	414519	612365	1226558	812039	295,9
Добувна промисловість	16606	24680	49753	33147	299,6
Переробна промисловість	287047	451087	983800	696753	342,7
з неї: виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	198989	305892	533068	334079	267,9

1	2	3	4	5	6
легка промисловість	5591	3803	7076	1485	126,6
текстильне виробництво; виробництво одягу; хутра та виробів з хутра	4968	3738	6652	1684	133,9
виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	623	65	424	-199	68,1
оброблення деревини та виробництво виробів з деревини,	9364	18333	279519	270155	2985,0
целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	8890	9635	10671	1781	120,0
виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	-	19409	14324	-	-
хімічна та нафтохімічна промисловість	27165	29274	30848	3683	113,6
хімічне виробництво	7853	13822	10276	2423	130,9
виробництво гумових та пластмасових виробів	19312	15452	20572	1260	106,5
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	9891	20583	30451	20560	307,9
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	4151	10037	18468	14317	444,9
машинобудування	20212	26509	56453	36241	279,3
виробництво машин та устаткування	10892	15160	20740	9848	190,4
виробництво електричного, електро- нного та оптичного устаткування	6405	9941	33555	27150	523,9
виробництво транспортних засобів та устаткування	2915	1408	2158	-757	74,0
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	110866	136598	193005	-91561	174,1

Дані по промисловості наведено за сумою видів економічної діяльності: добувна, переробна промисловість, виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; по легкій промисловості: текстильне виробництво, виробництво одягу, хутра та виробів з хутра, виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів; по хімічній та нафтохімічній промисловості: хімічне виробництво та виробництво гумових та пластмасових виробів; по машинобудуванню: виробництво машин та устаткування, виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування, виробництво транспортних засобів та устаткування.

У 2007 році в промисловість області іноземними інвесторами вкладено 1226558 тис. грн. інвестицій в основний капітал, що на 812039 тис. грн. більше ніж у 2005 році. Темп зростання обсягу становив 295,9%.

Найбільші обсяги приросту іноземного капіталу у 2007 році спостерігали на підприємствах добувної промисловості (33147 тис. грн), виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (334079 тис. грн) оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів (270155 тис. грн), виробництво готових металевих виробів (14317 тис. грн), машинобудування

(36241 тис. грн), виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування (27150 тис. грн).

Найбільші обсяги приросту іноземного капіталу у 2007 році спостерігалися на підприємствах Козятинського району та міста Вінниці.

Основною формою залучення капіталу були грошові внески – біля 60% вкладеного обсягу, решту становлять внески рухомого та нерухомого майна.

Збільшення інвестиційних надходжень в область є в якійсь мірі результатом правильних орієнтирів вибраних в роботі відповідних органів державного управління.

В цьому напрямку:

- показала свою життєздатність стратегія підтримки “центрів потенційного росту”, тобто визначення і підтримка підприємств, виробничих комплексів, які суттєво впливають на загальну соціально-економічну ситуацію в регіоні, найбільшим чином готові до істотних ринкових перетворень, та є потенційно привабливими для інвесторів;

- приносить конкретні результати адресна робота із підприємствами, які потребують інвестиції, економічних підрозділів облдержадміністрації;

- відпрацьовується “Програма реструктуризації цукрової галузі Вінницької області”;

- створена Постійно діюча інвестиційна конференція області, до якої увійшли керівники управлінь облдержадміністрації, Вінницького регіонального відділення УСПП, представники фінансових та консалтингових структур - всі ті, хто безпосередньо впливає на інвестиційний клімат регіону .

Важливим показником при визначенні інвестиційної привабливості є індекси обсягів продукції. Індекси обсягів продукції промисловості обчислюються на підставі даних підприємств про вартість виробленої продукції (робіт, послуг) у порівнянних цінах.

Починаючи з 1991 року застосовувались порівнянні ціни відповідного року. Для порівняння з попереднім періодом обсяги останнього перераховувались за цінами звітного року. Починаючи з 1996 року індекс до попереднього року визначається через щомісячні індекси виробництва.

Індекси промислової продукції за тривалі періоди обчислюються ланцюговим методом, тобто шляхом перемноження між собою індексів до попереднього року за необхідний період.

Таблиця 3

Індекси інвестицій в основний капітал за видами промислової діяльності

Галузі	2004р.	2005р.	2006р.	2007р.
Промисловість	127,2	97,1	132,7	173,1
Добувна промисловість	125,9	325,5	136,4	184,3
Переробна промисловість	127,4	89,5	143,8	189,1
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	126,5	109,7	103,2	113,3

Інвестиції надійшли із 40 країн світу. Найбільш вагомі прямі інвестиційні вкладення в промисловість на 1 січня 2008 р. здійсненні партнерами з Німеччини - 31862,2 тис. дол. США (89,3% від загального обсягу по країні), Франція - 16840,9 тис. дол. США (80,1% від загального обсягу по країні), Австрія - 6308,7 тис. дол. США (80,0% від загального обсягу по країні), Кіпр - 3926,5 тис. дол. США (65,5% від загального обсягу по країні).

Таблиця 4

Прямі іноземні інвестиції в економіку області за видами економічної діяльності за окремими країнами світу

Країни	Обсяги інвестицій		У % до загального обсягу по країні
	на 1 січня 2007 р.	на 1 січня 2008 р.	
Німеччина	17730,3	35667,0	100,0
Промисловість	15889,9	31862,2	89,3
Франція	-	21031,7	100,0
Промисловість	-	16840,9	80,1
Польща	1256,9	17424,4	100,0
Промисловість	243,3	122,1	0,7
Ліхтенштейн	14872,3	14153,3	100,0
Промисловість	845,2	-	-
Російська Федерація	9105,8	8666,1	100,0
Промисловість	8174,4	328,9	3,8
Австрія	24580,2	7881,3	100,0
Промисловість	293,0	6308,7	80,0
Кіпр	9842,7	5992,9	100,0
Промисловість	1633,2	3926,5	65,5

Іноземні інвестиції вкладено у 161 підприємство області. Серед регіонів області провідні місця за обсягами іноземних інвестицій утримують м.Вінниця - 41,8% загального обсягу іноземного капіталу, Козятинський район - 11,6%, Немирівський район - 10,3%, м.Ладижин - 9,2%, Барський район - 6,6%, Липовецький район - 4,0%, Вінницький район - 3,9%.

Підводячи підсумки проведеної аналітичної роботи на прикладі інвестиційної привабливості промислової сфери економіки Вінницької області, ми дійшли наступних результатів. Основними характерними змінами, що відбулися за останні роки у інвестиційному розвитку регіону, є такі:

- промисловість Вінницької області є найбільш інвестиційно привабливою серед усіх видів економічної діяльності регіону (29,7% інвестицій відповідно до загального обсягу);

- інвестиції в основний капітал спрямовуються в технічне переоснащення і реконструкцію діючих підприємств, будівель і споруд та в нове будівництво. (відповідно 56,5% і 43,5%);

- темп зростання обсягу інвестицій у промисловість становить 295,9%, в тому числі по підгалузях: добувна промисловість - 299,6%, переробна промисловість – 342,7%, виробництво та розподілення електроенергії, газу, води – 174,1%.

До негативних тенденцій слід віднести:

- величезний інвестиційний попит;
- задоволення значної частини інвестиційного попиту в тіньовому секторі еконо-міки;
- відсутність механізму формування інвестиційного пакета області, схем мобілізації спільного фінансування;
- відсутність значних інвестиційних проектів регіонального масштабу;
- фахова невідповідність до здійснення інвестиційної діяльності більшості керівників державних підприємств і підприємницьких структур.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що сучасний обсяг іноземних вкладень не відповідає можливостям та потребам галузей промислового підкомплексу. Стримувальними соціально-економічними факторами розширення обсягів іноземного інвестування є: низький рівень платоспроможності населення і, як наслідок, слабкі можливості його як реального інвестора; надто велике податкове навантаження товаровиробників; критичний стан основних виробничих фондів галузей промислового підкомплексу; недостатній рівень розвитку банківської системи та високі відсоткові ставки.

Література:

1. Сучасний стан інвестування регіону / Л. О. Вдовенко, Л. В. Галишевська // Збірник наукових праць ВДАУ. – 2006. - №24. – с. 105-111
2. Статистичний щорічник Вінниччини за 2007 рік.